

Fundusze Europejskie:
Badania opinii

Małopolskie przedsiębiorstwa w dobie transformacji energetycznej

Małopolskie przedsiębiorstwa w dobie transformacji energetycznej

Kraków 2025

Autorka opracowania: Agata Welchar

Wydawca: Województwo Małopolskie
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Rozwoju Regionu
Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
ul. Wielicka 72A, 30–552 Kraków
tel. (+48) 12 29 90 900, fax (+48) 12 29 926

Opracowanie w wersji elektronicznej dostępne na stronie
www.obserwatorium.malopolska.pl

Zdjęcie na okładce: Archiwum UMWM
ISBN: 978-83-67243-16-2

Egzemplarz bezpłatny. Przy publikowaniu danych z opracowania prosimy o podawanie źródła.

SPIS TREŚCI

Cel badania	4
Metodologia badania	4
Kroki podjęte przez przedsiębiorstwa w transformacji energetycznej	6
Wsparcie finansowe	10
Przygotowanie przedsiębiorstw do transformacji energetycznej	11
Korzyści i zagrożenia związane z transformacją energetyczną	12
Spis wykresów	16

CEL BADANIA

Transformacja energetyczna, przed którą stoi Polska oraz Europa znacząco wpływa na różne dziedziny życia. Jedną z nich jest działalność gospodarcza państwa, jak i prywatnych przedsiębiorców.

Celem badania było pozyskanie informacji od przedstawicieli małopolskich przedsiębiorstw na temat dokonanych przez nich zmian w związku z transformacją energetyczną, wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, ewentualnego zadowolenia z poczynionych inwestycji czy potrzeb, jakie pojawiły się w tym obszarze ze strony przedsiębiorców. Informacje te są ważne z punktu widzenia rozwoju regionalnego, ponieważ umożliwiają diagnozę, określenie potrzeb i kierunki rozwoju małopolskich przedsiębiorstw. Badania prowadzone wśród przedsiębiorców są ważną metodą oceny i wspomagania polityk publicznych. Podejmowanie tego rodzaju badań jest szczególnie ważne w momentach globalnych i kosztownych zmian, które dokonują się w otoczeniu gospodarczym. Dysponowanie rzetelną wiedzą pozwala na podejmowanie bardziej trafnych decyzji.

METODOLOGIA BADANIA

Badanie przeprowadzono metodą CATI wśród podmiotów prowadzących działalność na terenie województwa małopolskiego. Ankietyzację przeprowadzono w listopadzie 2024 roku i objęto nią 1180 podmiotów, reprezentujących wszystkie sekcje wg Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007.

Dobór wg sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności jest utrudniony z uwagi na niską reprezentację w poszczególnych sekcjach i grupach wielkości. Dlatego przyjęto układ wg grup sekcji:

- **rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo** – odpowiednik sekcji A,
- **przemysł** – odpowiednik sekcji B „Górnictwo i wydobywanie”, sekcji C „Działalność produkcyjna”, sekcji D „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz sekcji E „Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”,
- **budownictwo** – odpowiednik sekcji F,
- **usługi „materialne”** – obejmują sekcję G „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, sekcję H „Transport i gospodarka magazynowa”, sekcję I „Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi” oraz sekcję J „Informacja i komunikacja”,
- **działalność finansowa i obsługa rynku nieruchomości** – w skład wchodzi sekcja K „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa” oraz sekcja L „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”,
- **pozostałe usługi**, tj. sekcja M „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, sekcja N „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca”, sekcja O „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, sekcja P „Edukacja”, sekcja Q „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, sekcja R „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, sekcja S „Pozostała działalność usługowa”.

Dodatkowo w klasach wielkości przyjęto zróżnicowany poziom reprezentacji, w zależności od liczebności klas. I tak w przypadku mikropodmiotów poziom zrealizowanych ankiet wyniósł 0,2%, dla

małych podmiotów – 2,7%, dla podmiotów średnich – 7,1%, a dla dużych – 15,8%. Aby uniknąć nadreprezentacji, w badaniu zebrano 400 ankiet od podmiotów z Krakowa. Tematyka badania związana jest bardzo silnie z działaniami finansowanymi z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, obejmującymi teren podregionu oświęcimskiego, tj. powiaty: chrzanowski, olkuski, oświęcimski i wadowicki (tzw. Małopolska Zachodnia). W związku z koniecznością uzyskania informacji również dla tego podregionu podniesiono liczebność próby do zrealizowania na tym terenie do 250 ankiet, kosztem pozostałej części województwa.

KROKI PODJĘTE PRZEZ PRZEDSIĘBIORSTWA W TRANSFORMACJI ENERGETYCZNEJ

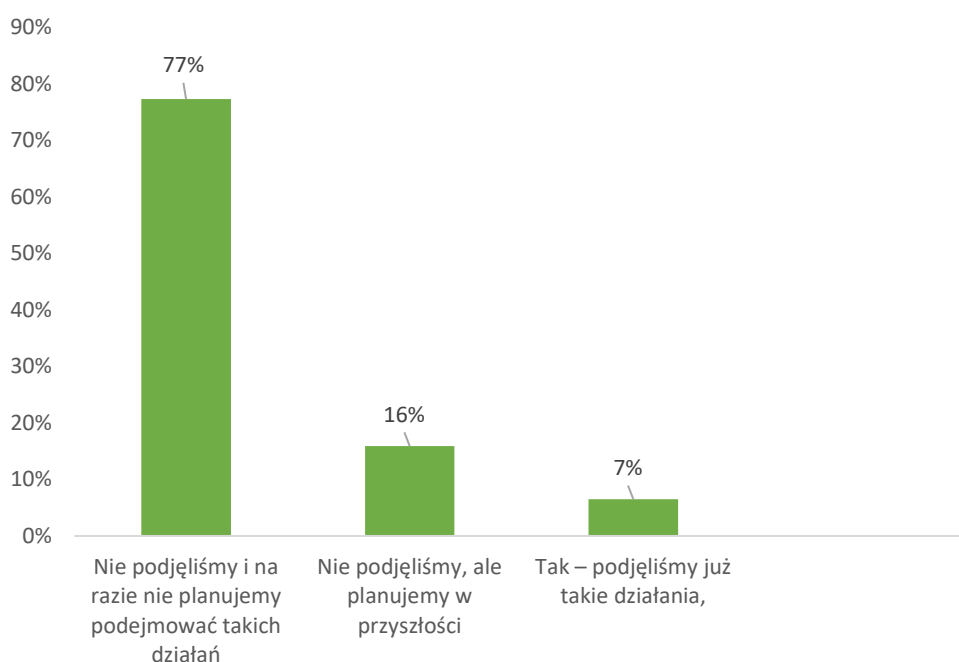
Zapotrzebowanie na energię w przedsiębiorstwie stanowi ważny element w jego funkcjonowaniu. Może również stanowić istotną część kosztów, wpływając na kondycję firmy.

średnio 11% kosztów
w przedsiębiorstwie
stanowią koszty energii
i paliw

Wśród badanych przedsiębiorców koszty energii i paliw w ciągu roku stanowiły najczęściej 5% oraz 10% kosztów przedsiębiorstwa. Średnia kosztów energii i paliw dla przedsiębiorstwa wyniosła 11%, a mediana 8%.

Wykres 1. Podjęcie działań w zakresie zmniejszenia zapotrzebowania na energię i poprawę efektywności energetycznej (n=1180)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Aż 77% przedsiębiorców nie podjęło i nie planuje podejmować działań mających na celu zmniejszenie zapotrzebowania na energię i poprawę efektywności energetycznej, np. termomodernizację budynków, korzystanie z odnawialnych źródeł energii. Jedynie 16% badanych planuje takie działania podjąć w przyszłości, **a 7% badanych już takie działania podjęło**. W obliczu drożejącej energii elektrycznej i gazu oraz w związku z zagrożeniem ciągłości dostaw energii jest to obszar do jak najszybszej interwencji.

A jak to wygląda w Małopolsce Zachodniej? W jej skład wchodzi cztery powiaty: olkuski, oświęcimski, chrzanowski i wadowicki. Są to obszary, które funkcjonują w oparciu o wydobycie węgla, dlatego też są one narażone na negatywne skutki społeczne i gospodarcze odchodzenia od tego surowca. Z tego powodu ten obszar objęty jest Funduszem na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) – jednego z narzędzi Europejskiego Zielonego Ładu. Przedsiębiorcy z tych powiatów w sposób szczególny powinni być zainteresowani transformacją energetyczną. Jednak jak pokazuje nasze badanie ankietowe, podjęli oni mniej działań w związku z transformacją energetyczną w porównaniu z pozostałą częścią Małopolski. **Jedynie 5% badanych z Małopolski Zachodniej podjęło działania w celu zmniejszenia zapotrzebowania na energię i poprawę efektywności energetycznej, a 17% planuje podjąć je w przyszłości.**

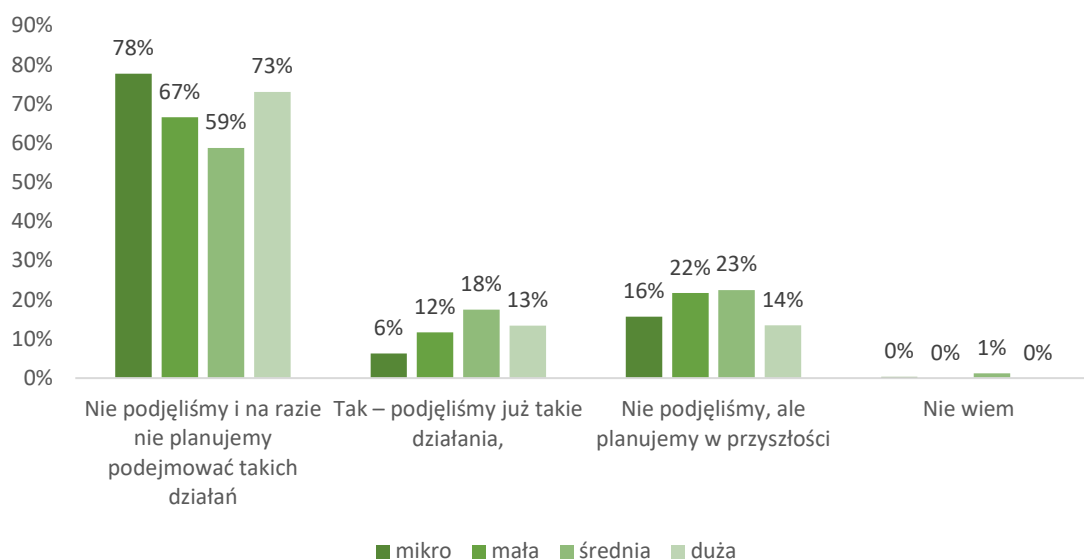
Powody, dla których małopolscy przedsiębiorcy nie podjęli takich działań i nie planują ich, to przede wszystkim :

wynajmowany budynek
zabytkowy budynek
brak funduszy
firma jest zbyt mała
duża mobilność pracowników
przedsiębiorstwa

W ramach badania zapytano przedsiębiorstwa, które z nich podjęły najwięcej inwestycji związanych z transformacją energetyczną. **Najwięcej działań już podjętych wystąpiło w dużych firmach (18% z nich zadeklarowało takie działania).** Jeżeli chodzi o planowanie takich działań w przyszłości, to najwięcej ich mają w planie średnie przedsiębiorstwa (23%) oraz małe przedsiębiorstwa (22% badanych małych firm).

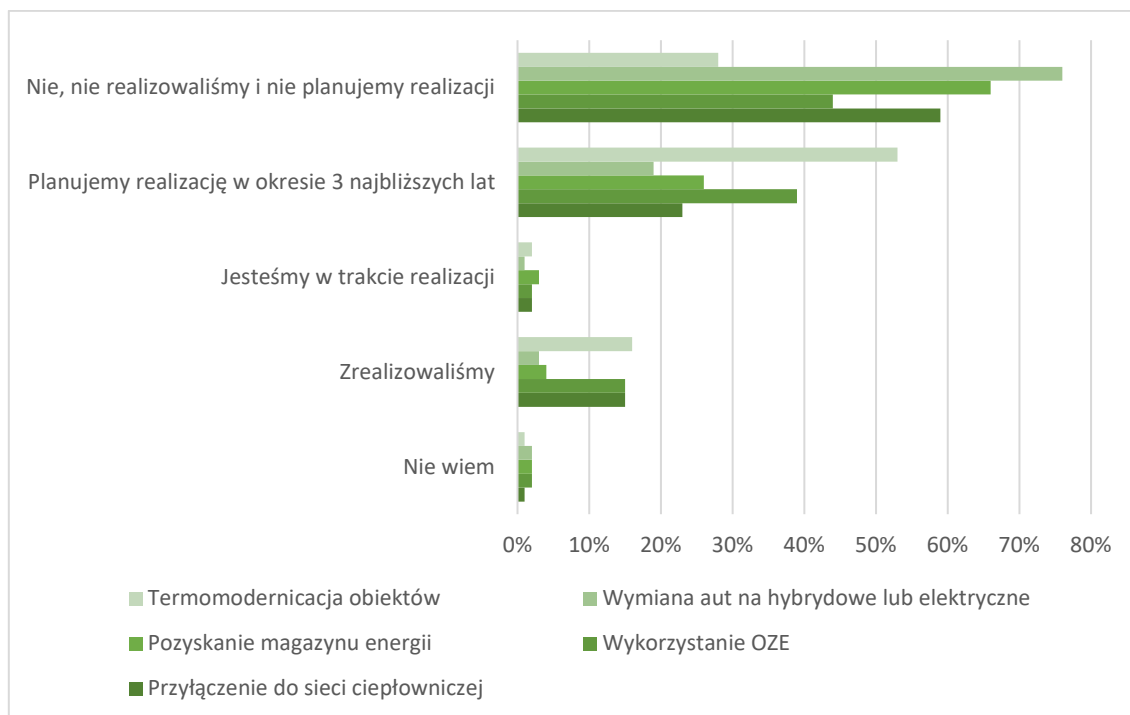
Wykres 2. Podjęcie działań w zakresie zmniejszenia zapotrzebowania na energię i poprawę efektywności energetycznej w zależności od wielkości przedsiębiorstwa (n=1180)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Jeżeli chodzi o poszczególne branże, to żaden z sektorów znacząco nie odbiega od wyniku ogólnego dla Małopolski w krokach podjętych w transformacji energetycznej. **Natomiast branża budowlana w 21% planuje podjąć działania w kierunku transformacji energetycznej w przyszłości. Z kolei budownictwo w 89% nie planuje podejmować takich kroków.**

Wykres 3. Realizacja przedsięwzięć w ciągu najbliższych 3 lat (n=335)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

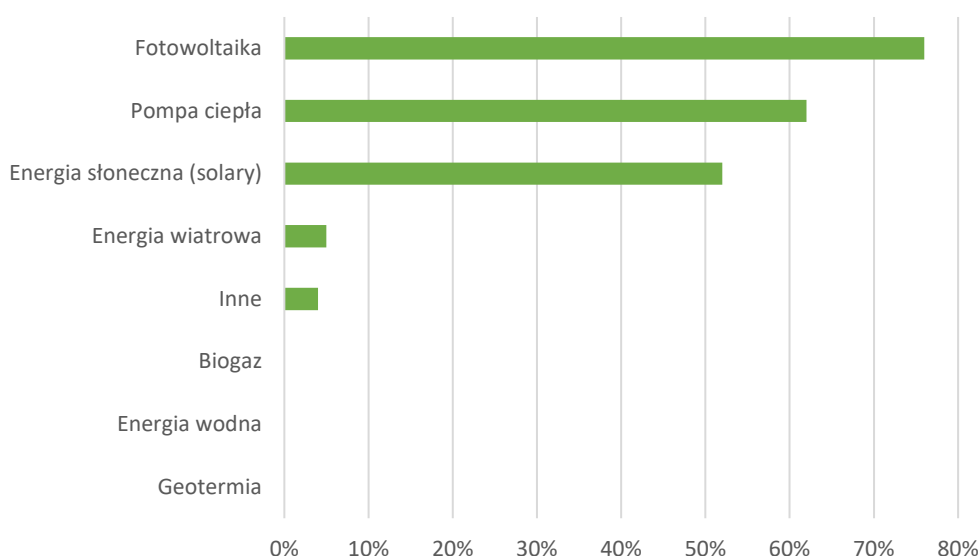
Jak pokazuje Wykres 3, do tej pory przedsiębiorcy **najczęściej dokonali termomodernizacji obiektów (16%), a także przyłączenia się do sieci ciepłowniczej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii (15% wskazań)**. Ponad połowa badanych planuje przeprowadzić termomodernizację swoich obiektów w ciągu najbliższych 3 lat (53% wskazań). W mniejszym stopniu planują zacząć wykorzystywać OZE (39%), a kolejnych 26% planuje pozyskanie magazynu energii.

Aż 59% przedsiębiorstw z branży „usług materialnych” oraz 48% z sektora „pozostałych usług” planuje dokonać termomodernizacji budynków w ciągu najbliższych 3 lat. Jeżeli chodzi o przyłączenie do sieci ciepłowniczej, to 27% firm z sektora „pozostałe usługi” już zrealizowało tę modernizację.

Wśród przedsiębiorców z Małopolski Zachodniej najczęściej dokonywano przyłączenia do sieci ciepłowniczej, a następnie termomodernizacji obiektów.

Ci spośród badanych, którzy wskazali, że korzystają z odnawialnych źródeł energii, są w trakcie realizacji takiej inwestycji lub planują zrealizować ją w okresie najbliższych 3 lat, poproszeni zostali o wskazanie tych źródeł energii. Takich respondentów było 210. Jak pokazuje poniższy wykres, największą popularnością cieszy się fotowoltaika. Ta odpowiedź uzyskała 76% wskazań. Na drugim miejscu znalazły się pompy ciepła (62%) oraz energia słoneczna (52%).

Wykres 4. Stosowane lub planowanie zastosowania odnawialnych źródeł energii (n=210)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Przedsiębiorcy najbardziej zadowoleni są z efektów wykorzystania odnawialnych źródeł energii, następnie z przyłączenia do sieci ciepłowniczej, a na trzecim miejscu znalazła się termomodernizacja obiektów.

Ankietowanych poproszono o wskazanie najważniejszego efektu zrealizowanych działań w obszarze transformacji energetycznej. **Respondenci wskazali trzy główne korzyści: poprawa ciepła w budynkach, zmniejszenie kosztów energii oraz oszczędności.**

WSPARCIE FINANSOWE

Transformacja energetyczna wiąże się z wieloma korzyściami, ale jest to inwestycja, która wymaga dużych nakładów finansowych. Jednym z powodów, dla których przedsiębiorcy nie podejmowali działań zmierzających do modernizacji swojego przedsiębiorstwa na bardziej wydajne energetycznie, były właśnie względy finansowe. W badaniu zapytano przedsiębiorców, czy korzystali ze wsparcia w postaci dotacji, pożyczek, szkoleń itp.

Jedynie 17% badanych przedsiębiorców skorzystało z pomocy ze strony rządu lub samorządu

Z Małopolski Zachodniej jedynie 11 respondentów skorzystało ze wsparcia zewnętrznego.

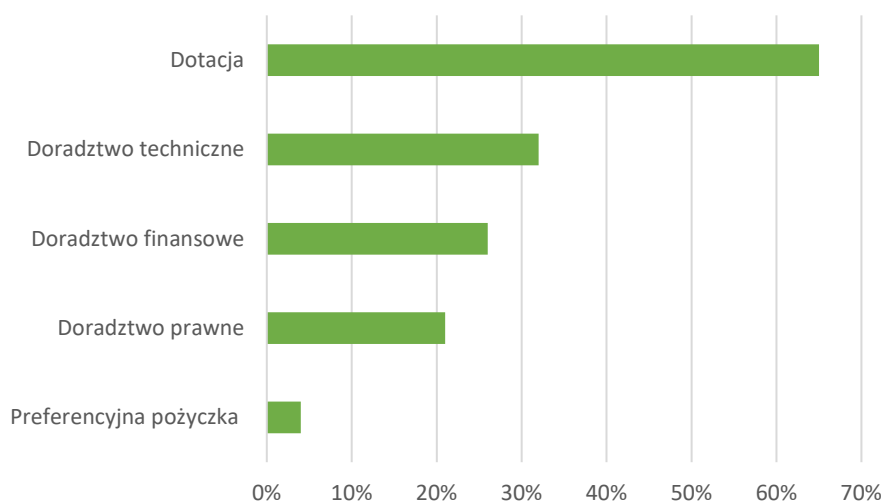
Główne formy pomocy, z których skorzystali przedsiębiorcy z Małopolski to dotacje, rzadziej korzystali z doradztwa prawnego lub finansowego. 30% ankietowanych, którzy korzystali z różnych form wsparcia (n=81) określiło, że była to istotna pomoc (30% wskazań), kolejnych 19% uznało, że bez tej pomocy nie podjęliby się próby transformacji energetycznej, a 18% stwierdziło, że pomoc ta tylko częściowo pokryła ich potrzeby.

Zdecydowana większość badanych poleciłaby znajomym przedsiębiorcom skorzystanie ze wsparcia, z którego sami korzystali.

Małopolscy przedsiębiorcy najchętniej skorzystaliby z dotacji. Tak wskazało 65% badanych. Następnie byłoby zainteresowani pomocą w formie doradztwa technicznego (32%) oraz doradztwa finansowego (26%).

Wykres 5. Preferowane formy wsparcia przedsiębiorców (n=335)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

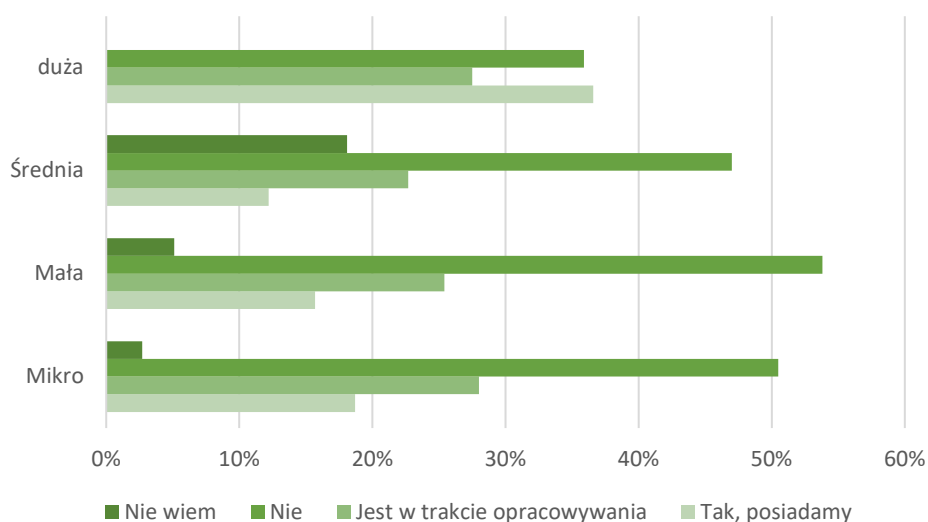
PRZYGOTOWANIE PRZEDSIĘBIORSTW DO TRANSFORMACJI ENERGETYCZNEJ

Co drugie przedsiębiorstwo w Małopolsce nie ma opracowanej strategii, planu czy analizy, w oparciu o którą ma być wdrażana transformacja energetyczna. 19% badanych przedsiębiorstw posiada taki dokument, a kolejnych 28% badanych jest w trakcie opracowywania stosownych strategii.

Najczęściej takie strategie opracowane mają duże przedsiębiorstwa. Wśród nich 36% zadeklarowało posiadanie takiego dokumentu. Za nimi znalazły się mikrofirmy, spośród których 19% ma opracowaną strategię potrzebną do wdrażania transformacji energetycznej. W trakcie opracowywania takiego dokumentu najwięcej znajduje się firm dużych, ale także mikrofirmy (28%). Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 6. Posiadanie strategii transformacji energetycznej w podziale na wielkość firmy (n=335)

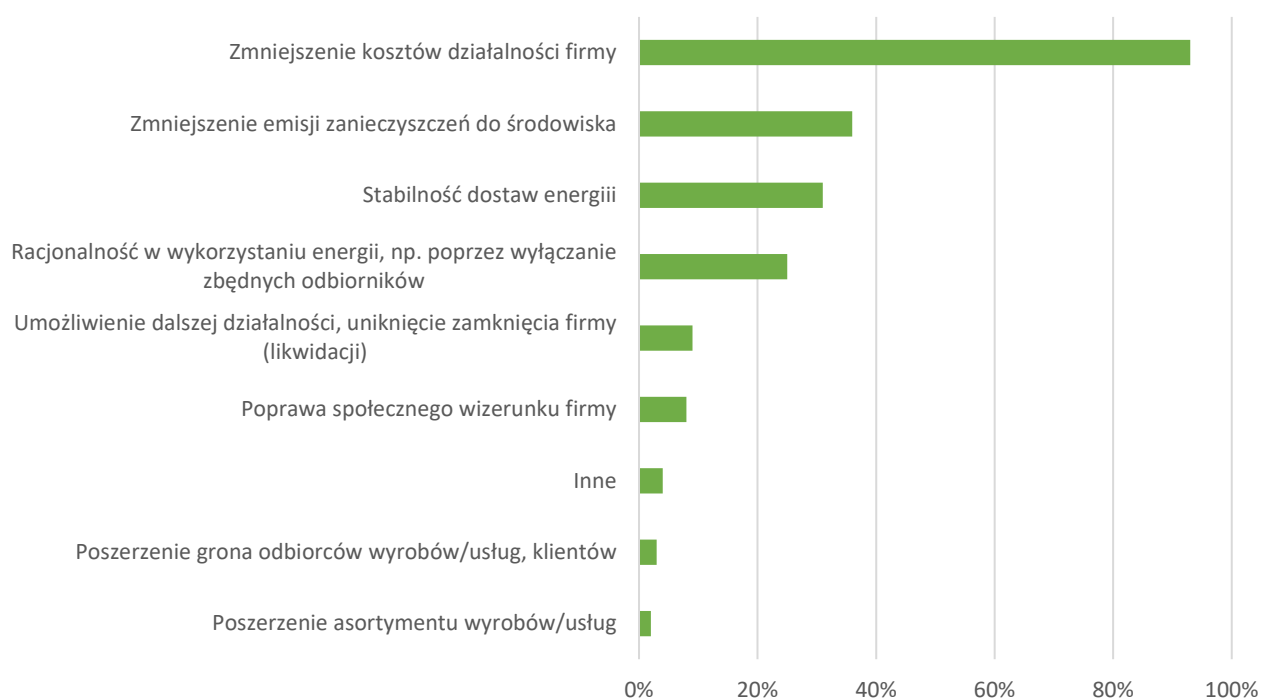

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

KORZYŚCI I ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z TRANSFORMACJĄ ENERGETYCZNĄ

Transformacja energetyczna jest szansą na rozwój wielu przedsiębiorstw, ale niesie też za sobą wiele obaw. W badaniu zapytano o to, jakich korzyści spodziewają się przedsiębiorcy po wprowadzeniu stosownych rozwiązań związanych z transformacją energetyczną. Przedsiębiorcy mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź, a ich wyniki przedstawia poniższy wykres.

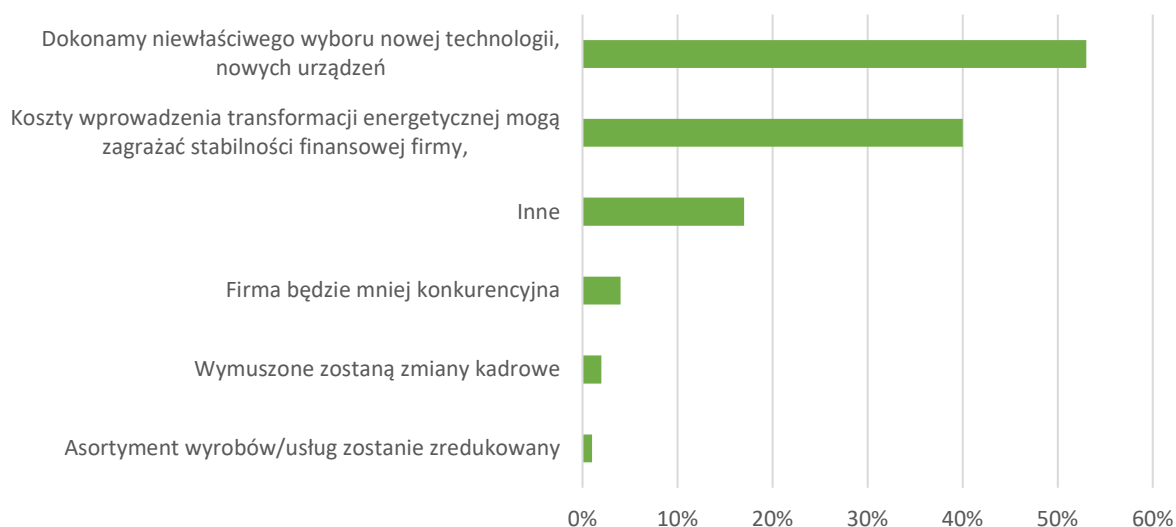
Wykres 7. Przewidywane korzyści, jakie mogą osiągnąć przedsiębiorstwa po transformacji energetycznej (n=335)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

A jakie małopolscy przedsiębiorcy widzą w tym obszarze zagrożenia? **Ponad połowa z nich objawia się, że dokona złego wyboru nowego rozwiązania czy nowych urządzeń (53% wskazań)**. Pokazuje to, jak ważne i potrzebne byłoby specjalistyczne doradztwo, z którego mogliby skorzystać przedsiębiorcy. Kolejna obawa, którą mają przedsiębiorcy związana jest z finansami. Boją się oni, że koszty transformacji energetycznej mogą zagrażać stabilności finansowej firmy. 17% wskazań uzyskała odpowiedź „inne”, a pod nią głównie padały odpowiedzi, iż przedsiębiorcy nie mają żadnych obaw w związku z wdrażaniem nowych rozwiązań.

Wykres 8. Obawy, jakie odczuwają przedsiębiorstwa związane z wdrażaniem transformacji energetycznej (n=335)

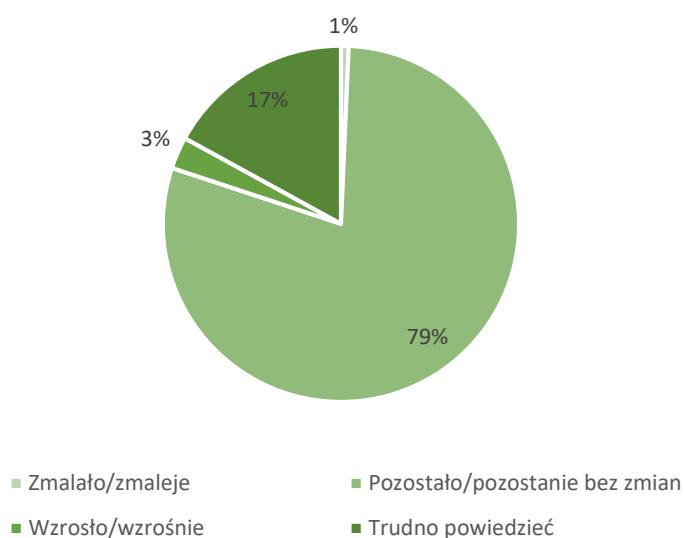

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

A jak będzie wyglądała sytuacja pracowników w związku z transformacją energetyczną? **Według 79% badanych zatrudnienie nie ulegnie zmianie. Natomiast 17% respondentów nie potrafiło przewidzieć sytuacji kadrowej.** W Małopolsce Zachodniej podobnie – większość badanych stwierdziła, że zatrudnienie nie zmieniło lub nie zmieni się w wyniku prowadzonej transformacji energetycznej.

Według 88% badanych transformacja energetyczna nie wymusi przekwalifikowania się pracowników.

Wykres 9. Czy w związku z transformacją energetyczną zmieniło się lub zmieni zatrudnianie w Państwa przedsiębiorstwie? (n=335)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Transformacja energetyczna to proces, który już toczy się w polskiej gospodarce. Małopolskie przedsiębiorstwa muszą się dostosować do nowej sytuacji. 77% małopolskich przedsiębiorców nie podjęła i nie planuje podejmować działań mających na celu zmniejszenie zapotrzebowania na energię i poprawę efektywności energetycznej, czyli np. termomodernizację budynków, korzystanie z odnawialnych źródeł energii. Jedynie 16% badanych planuje takie działania podjąć w przyszłości, a 7% badanych już takie działania podjęło. W obliczu drożejącej energii elektrycznej i gazu oraz w związku z zagrożeniem ciągłości dostaw energii jest to obszar do jak najszybszej interwencji. Ponadto co drugie przedsiębiorstwo w Małopolsce nie ma opracowanej strategii, planu czy analizy, w oparciu o którą ma być wdrażana transformacja energetyczna. Władze publiczne mogą odgrywać kluczową rolę, oferując różnorodne formy wsparcia, programy edukacyjne oraz promocję transformacji energetycznej, które będą motywować przedsiębiorstwa do opracowania strategii, a następnie działań na rzecz zrównoważonej transformacji energetycznej.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Podjęcie działań w zakresie zmniejszenia zapotrzebowania na energię i poprawę efektywności energetycznej (n=1180)	6
Wykres 2. Podjęcie działań w zakresie zmniejszenia zapotrzebowania na energię i poprawę efektywności energetycznej w zależności od wielkości przedsiębiorstwa (n=1180)	8
Wykres 3. Realizacja przedsięwzięć w ciągu najbliższych 3 lat (n=335)	8
Wykres 4. Stosowane lub planowanie zastosowania odnawialnych źródeł energii (n=210)	9
Wykres 5. Preferowane formy wsparcia przedsiębiorców (n=335).....	11
Wykres 6. Posiadanie strategii transformacji energetycznej w podziale na wielkość firmy (n=335) ...	12
Wykres 7. Przewidywane korzyści, jakie mogą osiągnąć przedsiębiorstwa po transformacji energetycznej (n=335).....	13
Wykres 8. Obawy, jakie odczuwają przedsiębiorstwa związane z wdrażaniem transformacji energetycznej (n=335).....	14
Wykres 9. Czy w związku z transformacją energetyczną zmieniło się lub zmieni zatrudnianie w Państwa przedsiębiorstwie? (n=335)	14

Województwo Małopolskie
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Rozwoju Regionu
Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
ul. Wielicka 72A, 30-552 Kraków

www.obserwatorium.malopolska.pl

Egzemplarz bezpłatny

ISBN: 978-83-67243-16-2

